

EMELIE BYLUND

VERA OCH SMÅKRYPEN

Innehåller
både berättelse
och fakta!

LÄRARSTÖD

OM BOKEN

Vera och mamma hälsar på hos morfar.

Hans trädgård är som en farlig djungel och Vera är säker på att läskiga och slemmiga småkryp gömmer sig överallt. När Vera råkar röra en magisk sten blir hon pytteliten – precis som ett småkryp!

Så börjar Veras äventyr i trädgården där hon lär känna nyckelpigorna Prick och Harry. De tar med henne på en vild upptäcksfärd bland rosenbuskar, maskar och potatisland. Vera får lära sig om allt viktigt småkrypen gör i trädgården och inser att de kanske inte är så läskiga ändå.

Vera och småkrypen riktar sig till barn i åldern 3–6 år. Boken tar upp teman som rädsla, mod, vänskap och hur vi kan ta hand om naturen runt omkring oss.

FÖRFATTARE OCH ILLUSTRATÖR

Bokens författare och illustratör heter Emelie Bylund. Hon har tidigare illustrerat flera barnböcker, bland annat *Lina & Sanna i fjällen* (2024) och *Min bebisresa* (2025).

Bilderna till **Vera och småkrypen** har hon ritat med akvarellfärg (som är en slags vattenfärg) och på sin Ipad.

Emelie bor i Östersund och gillar att vara ute i skogen och i sin trädgård. Hon har alltid gillat småkryp (med undantag av myror och getingar som hon fortfarande är rädd för). Hennes favorit bland alla småkryp är humlor.

Emelie vill skapa barnböcker som väcker barns nyfikenhet och engagemang för naturen och miljön.

ATT JOBBA MED BOKEN UTIFRÅN LÄROPLANEN

FÖRSKOLA

Läroplanen för förskolan (Lpfö 18 reviderad 2025) innehåller flera områden där Vera och småkrypen kan användas som grund för samtal och aktiviteter. Här nedan följer några delar ur Lpfö 18:

”Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska. Barnen ska erbjudas stimulerande läsmiljöer som skapar intresse och nyfikenhet för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. De ska få lyssna till högläsning och ges möjlighet till delaktighet genom att samtala om texter och bilder. Förskolan ska uppmuntra och ta tillvara barns nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt få möjlighet att leka med ord.”

”En positiv framtidstro ska präglade utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.”

FÖRSKOLAN SKA GE VARJE BARN FÖRUTSÄTTNINGAR ATT UTVECKLA:

- * ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.
- * nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- * fantasi och föreställningsförmåga,
- * förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- * intresse för litteratur, berättelser, bilder och texter samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- * förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- * förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- * förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- * förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

FÖRSKOLEKLASS

Läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22) innehåller flera områden där Vera och småkrypen kan användas som grund för samtal och aktiviteter. Här nedan följer några delar ur Lgr 22:

”Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.”

”Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.”

”Skolans mål är att varje elev” ... ”visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.”

”Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.”

NEDAN FÖLJER DELAR UR LGR 22 SOM SPECIFIKT GÄLLER FÖR FÖRSKOLEKLASSEN:

”Undervisningen ska ta tillvara elevernas nyfikenhet och ge dem möjlighet att utveckla sitt intresse för och sin förmåga att kommunicera med tal- och skriftspråk genom att ge dem möjligheter att läsa, lyssna på samt skriva och samtala om såväl skönlitteratur som andra typer av texter och händelser.”

”Vidare ska undervisningen bidra till att utveckla elevernas intresse för och kunskaper om natur, teknik och samhälle genom att ge dem möjligheter att utforska, ställa frågor kring och samtala om företeelser och samband i omvärlden.”

UNDERVISNINGEN SKA BLAND ANNAT BEHANDLA FÖLJANDE CENTRALA INNEHÅLL:

- * Samtala, lyssna, ställa frågor och framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden som är bekanta för eleverna, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- * Samtala om innehåll och budskap i olika typer av texter.
- * Berättande texter, sakprosatexter och texter som kombinerar ord, bild och ljud.
- * Tolka och samtala om innehåll och budskap i olika estetiska uttryck.
- * Naturen och människors levnadsvillkor på hemorten och andra platser under olika tider, utifrån elevernas erfarenheter och intressen.
- * Sortering och gruppering av växter och djur samt namn på några vanligt förekommande arter.
- * Hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling.
- * Fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.
- * Säkerhet och hänsyn till miljö och andra människor vid vistelse i olika naturmiljöer.

INNAN LÄSNINGEN

Börja med att titta på bokens framsida och baksida.

- * Vad föreställer bilden på framsidan?
- * Vilka figurer finns med på bilden?
- * Vilka ledtrådar till bokens handling upptäcker du på framsidan?

UNDER LÄSNINGEN

Undersök bilderna på uppslagen och prata om vad ni ser. Koppla gärna berättelsen till barnens egna erfarenheter under lässtunden. Stanna upp vid svåra ord under läsningen och prata om dem.

- * Vad tror du att Vera känner här? Har du känt så någon gång? När?
- * Vad skulle du göra om du var en av karaktärerna i berättelsen?
- * Hur många småkryp kan du upptäcka i bilden?
- * Vad är det som händer i bilden?

EFTER LÄSNINGEN

Sammanfatta gärna berättelsen och prata om vad som hände i boken. Låt gärna barnen själva berätta vad boken väckte för tankar eller känslor hos dem. Exempel på samtalsfrågor:

- * Vilka känslor väckte berättelsen hos dig?
- * Skulle du vilja bli liten som ett småkryp? Vad skulle du göra då?
- * Vilken av karaktärerna i boken känner du mest igen dig i?
- * När tror du att Vera slutade vara rädd för småkryp? Varför?
- * Vad kan du (eller förskolan/skolan/familjen) göra för att hjälpa småkrypen?
- * Vad tror ni att författaren vill säga med boken?
- * Var det något i boken som du tyckte var extra bra? Något som inte var så bra?

ORDLISTA

KOMPOST

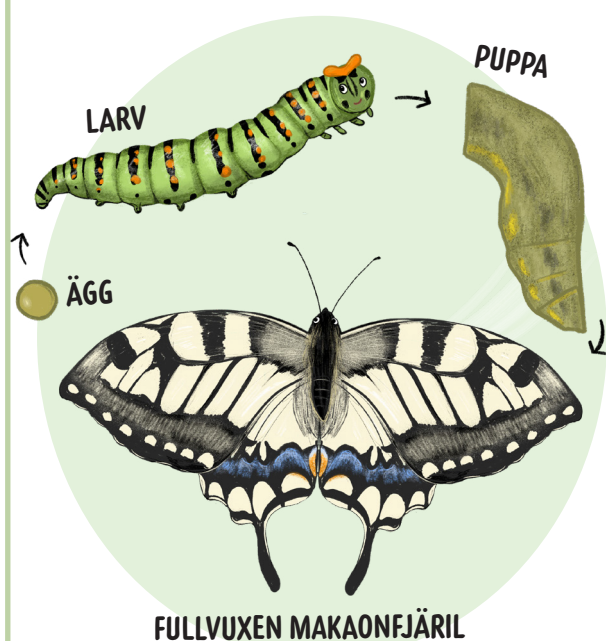
En kompost är en plats där man lägger löv, gräsklipp och andra växtdelar. Med hjälp av miljontals maskar och andra småkryp som lever i jorden bryts växtdelarna ner och bildar ny jord. Precis som Prick berättar för Vera så är kompostjord väldigt bra för plantor att växa i.

NEKTAR

Nektar är en slags söt saft som växter skapar i sina blommor för att locka till sig småkryp som kan hjälpa till med pollineringen. Många småkryp älskar nektar och skyndar sig från blomma till blomma för att dricka den goda saften!

PUPPA

En puppa är ett utvecklingsstadium där larven utvecklas till en fullvuxet småkryp av sin art, till exempel en fjäril eller en nyckelpiga. Utifrån ser puppan ofta ut som ett visset löv eller en knopp.

POLLEN

Pollen är växternas frömjöl och ser ofta ut som ett gult pulver. För att växter ska kunna skapa frön, frukter eller nya växter så behöver pollen från en växt flyttas till en annan.

BERSÅ

En berså är som ett litet rum i trädgården där väggarna skapas av buskar eller träd.

KAMOUFLAGE

Kamouflage är en slags förklädnad som gör det svårt att upptäcka någon. Många småkryp använder det som ett skydd för att inte kunna bli upptäckta (och uppätta!) av större rovdjur. Du kanske minns vinbärsfuksen som med sina vingar ihopfällda kan se ut som ett visset löv? Vilket bra sätt att gömma sig!

POLLINERING

Pollinering är när pollen förs över från en blomma till en annan. Det sker ofta genom att småkryp får med sig pollen medan de flyger mellan olika blommor för att dricka nektar.

ANTENNER

Många småkryp har två antenner, eller känselspröt, på huvudet. De ser lite ut som två bitar av ståltråd med en knopp längst ut. Med dessa kan de känna dofter, smaker och känna vind eller skakningar.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER

KRYPLETA

Du behöver egentligen inget särskilt för att börja krypleta. Men det kan vara spännande att ha en insektsburk (den måste ha lufthål!) och ett förstoringsglas för att kunna undersöka de småkryp du hittar närmare. Kom ihåg att du behöver släppa ut de kryp du hittar efter en liten stund!

Prata gärna om de småkryp ni hittar. Hur många ben har de? Kan de flyga? Vart tror du att de bor? Hur ser småkrypet ut som ägg/larv/puppa/fullvuxen? Ha gärna en faktabok till hands så att ni tillsammans kan lära er mer om de småkryp som ni hittar. Det går även att ta kort på de småkryp ni hittar ute och ta reda på mer fakta om dem inomhus.

GÖR EN SMÅKRYPSBAR

Även småkryp blir törstiga och behöver dricka under varma dagar!

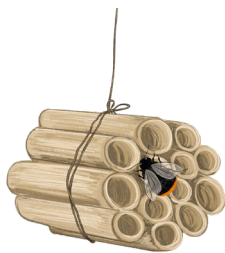
För att göra en egen småkrypsbar så behöver du en tallrik eller en skål, lite stenar och vatten. Lägg ut stenarna så att småkrypen kan sitta på dem när de dricker av vattnet. Ställ ut småkrypsbaren på ett bra ställe utomhus.

BYGG ETT INSEKTSHOTELL

Det går att göra egna insekts hotell på olika sätt. En variant är att ta en bit av en tjock trädgren och borra hål i den. Sedan kan man knyta ett snöre runt och hänga upp den på ett bra ställe utomhus. Borra gärna hålen i olika storlekar så att olika slags småkryp kan söka skydd där. Kom ihåg att hålen på insekts hotellet behöver vara ungefär 20 cm djupa så att inte fåglar kan äta upp de småkryp som gömmer sig där.

Ett annat sätt att göra ett insekts hotell på är att samla ihop bamburör eller liknande och binda ihop dem med ett snöre.

HITTA PÅ ETT EGET SMÅKRYP

Hur skulle ditt alldeles egna småkryp se ut? Skulle det ha vingar, många ben eller kanske vara prickig? Använd fantasin och gå loss med färgpennor, papper, limstift och kriter. Kanske kan ni skapa egna småkryp av lufttorkande lera, toalettpappersrullar eller genom att måla stenar?

PLANTERA EN ÄNG

Det behöver såklart inte vara en hel äng, det räcker bra med att plantera ängsblommor i en kruka. Du behöver lite blandade frön, jord och något att plantera i. Sprid ut fröna över jorden, blanda om lite så att de blir täckta av jord och vattna. Sedan är det bara att vänta på att plantorna börjar titta upp.

SMÅKRYPSBINGO

En rolig aktivitet man kan göra utomhus är att spela småkrypsbingo! Skriv ut några bingobrickor (finns i extramaterialet nedan!) och börja leta efter småkryp som passar in i rutorna.

Om små barn ska vara med och spela kan det vara en bra idé att gå igenom vad de olika rutorna betyder innan man börjar spela. Man kan också dela upp sig i lag och spela.

Den som först fyller en hel rad får bingo! Man kan därefter spela om den som först får två rader eller om någon kan fylla hela brickan.

FAKTA OM SMÅKRYP

Välj ett småkryp och låt barnen göra egna faktablad om den art de väljer. Mall finns bland extramaterialet längst bakt i häftet.

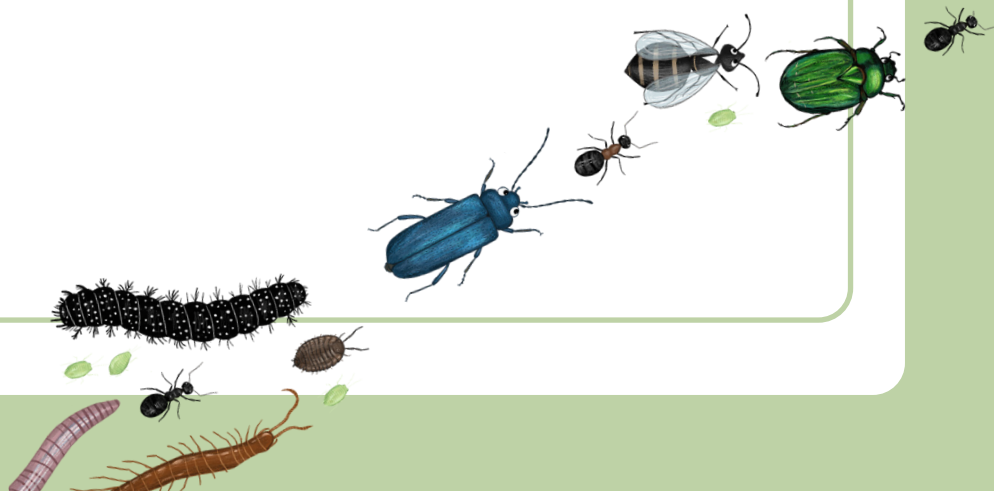
LEKAR MED SMÅKRYP

Att klä ut sig till och leka småkryp kan vara lika roligt som lärorikt. Utklädeskläder behövs naturligtvis inte men roliga tillbehör kan vara olika slags vingar och diadem med antenner.

I leken kan man väva in frågor som: Vad äter egentligen nyckelpigor? Vad är det som masken vill gömma sig för? Vart tycker larven om att bo?

PYSSLA MED KORSORD OCH MÅLARBILDER

Till boken finns pysselmaterial som ordflätor och målarbilder. Man kan också färglägga och plastina in egna bokmärken. Titta gärna igenom extramaterialet som finns längst bakt i häftet.

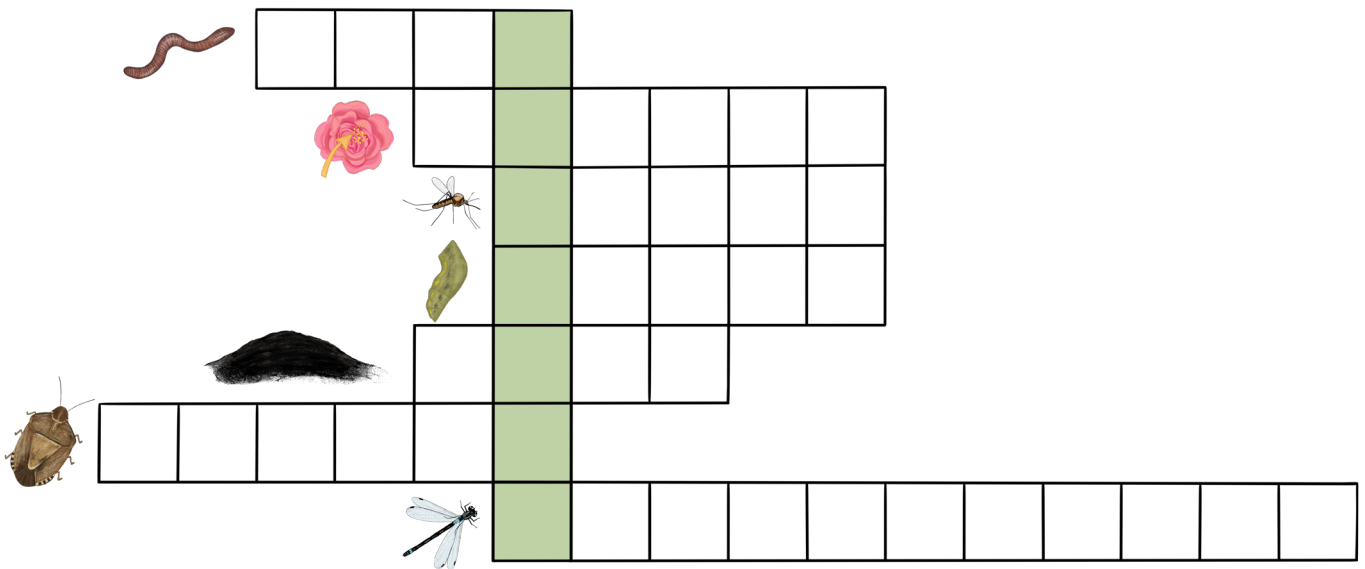

EXTRAMATERIAL TILL LÄRARSTÖD

ORDFLÄTA

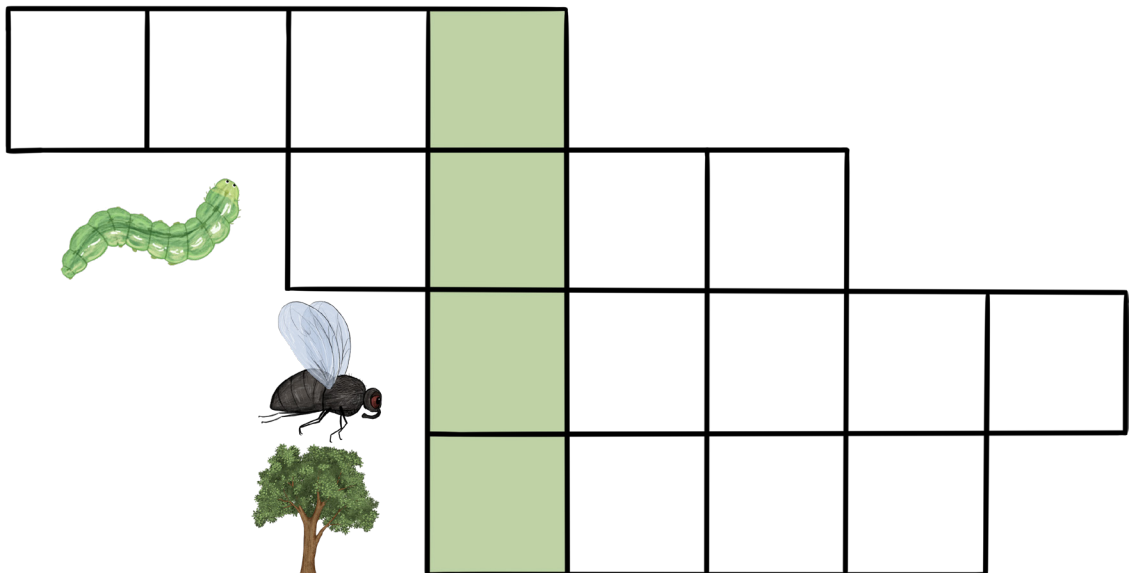
LÖS ORDFLÄTAN OCH LISTA UT VILKET ORD SOM BILDAS AV BOKSTÄVERNA RAKT NER.

VILKET BLIR ORDET? _____

ORDFLÄTA

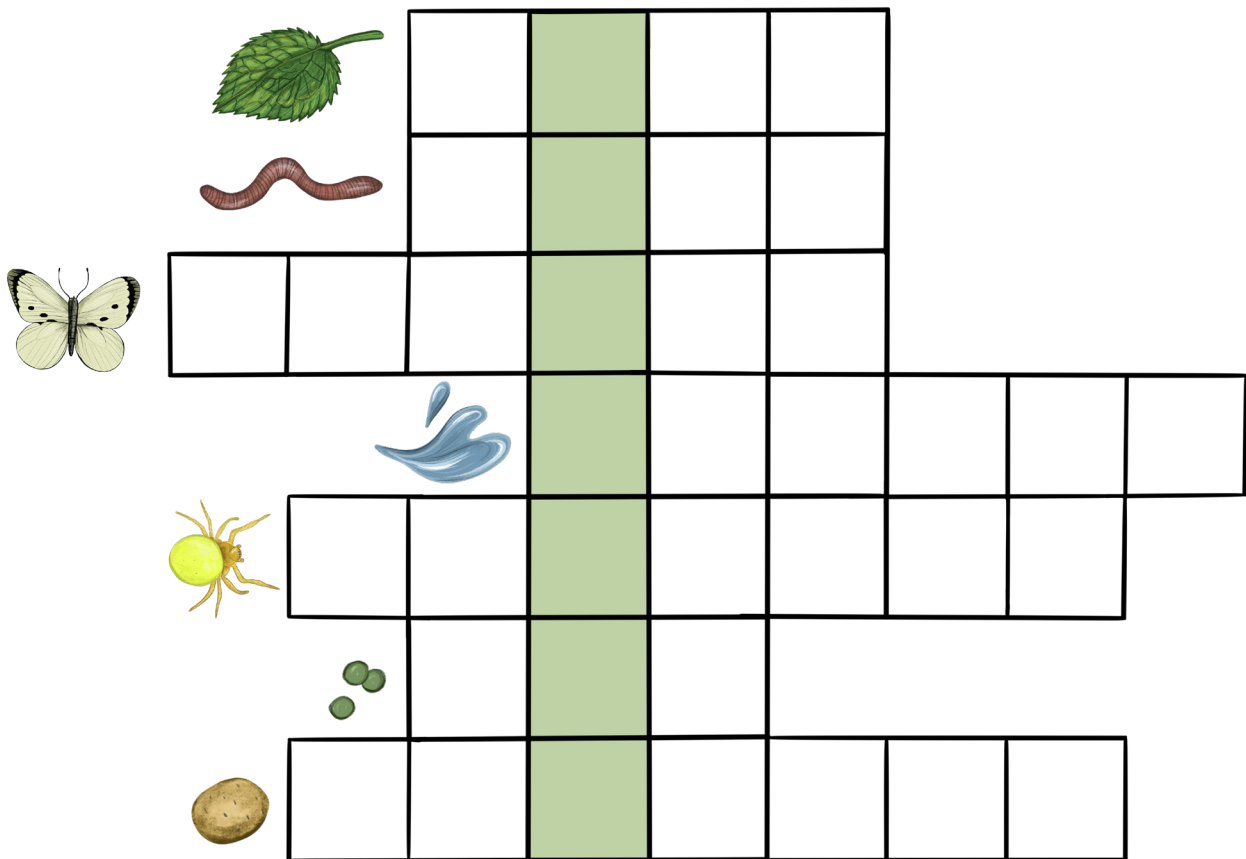
LÖS ORDFLÄTAN OCH LISTA UT VILKET ORD SOM BILDAS AV BOKSTÄVERNA RAKT NER.

VILKET BLIR ORDET? _____

ORDFLÄTA

LÖS ORDFLÄTAN OCH LISTA UT VILKET ORD SOM BILDAS AV BOKSTÄVERNA RAKT NER.

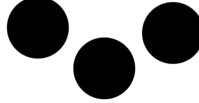
VILKET BLIR ORDET? _____

NAMN: _____

SMÅKRYPSBINGO

HITTA SMÅKRYP SOM STÄMMER IN PÅ VAD SOM STÅR I RUTAN.
ETT SMÅKRYP FÅR BARA ANVÄNDAS FÖR ATT KRYSSA I EN RUTA.

BRICKA 1

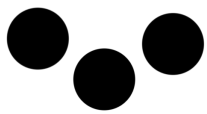
FLER ÄN 6 BEN 	RANDIG 	BRUN 	SOM KRYPER
GRÖN 	UTAN BEN 	SVART 	MINST 2 FÄRGER
FLERA LIKADANA 	BLÅ 	MED ANTENNER 	PRICKIG
SOM FLYGER 	MINST 3 FÄRGER 	RÖD 	SOM HOPPAR

NAMN: _____

SMÅKRYPSBINGO

HITTA SMÅKRYP SOM STÄMMER IN PÅ VAD SOM STÅR I RUTAN.
ETT SMÅKRYP FÅR BARA ANVÄNDAS FÖR ATT KRYSSA I EN RUTA.

BRICKA 2

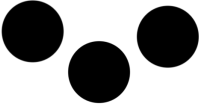
MINST 2 FÄRGER 	BLÅ 	SOM KRYPER 	SOM FLYGER
GRÖN 	UTAN BEN 	ROSA 	FLER ÄN 6 BEN
FLERA LIKADANA 	SOM HOPPAR 	RANDIG 	PRICKIG
GUL 	MINST 3 FÄRGER 	RÖD 	MED ANTENNER

NAMN: _____

SMÅKRYPSBINGO

HITTA SMÅKRYP SOM STÄMMER IN PÅ VAD SOM STÅR I RUTAN.
ETT SMÅKRYP FÅR BARA ANVÄNDAS FÖR ATT KRYSSA I EN RUTA.

BRICKA 3

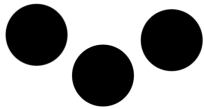
UTAN BEN 	BLÅ 	SOM KRYPER 	MINST 3 FÄRGER
PRICKIG 	MINST 2 FÄRGER 	RANDIG 	FLER ÄN 6 BEN
FLERA LIKADANA 	SOM HOPPAR 	ROSA 	GRÖN
GUL 	SOM FLYGER 	SVART 	MED ANTENNER

NAMN: _____

SMÅKRYPSBINGO

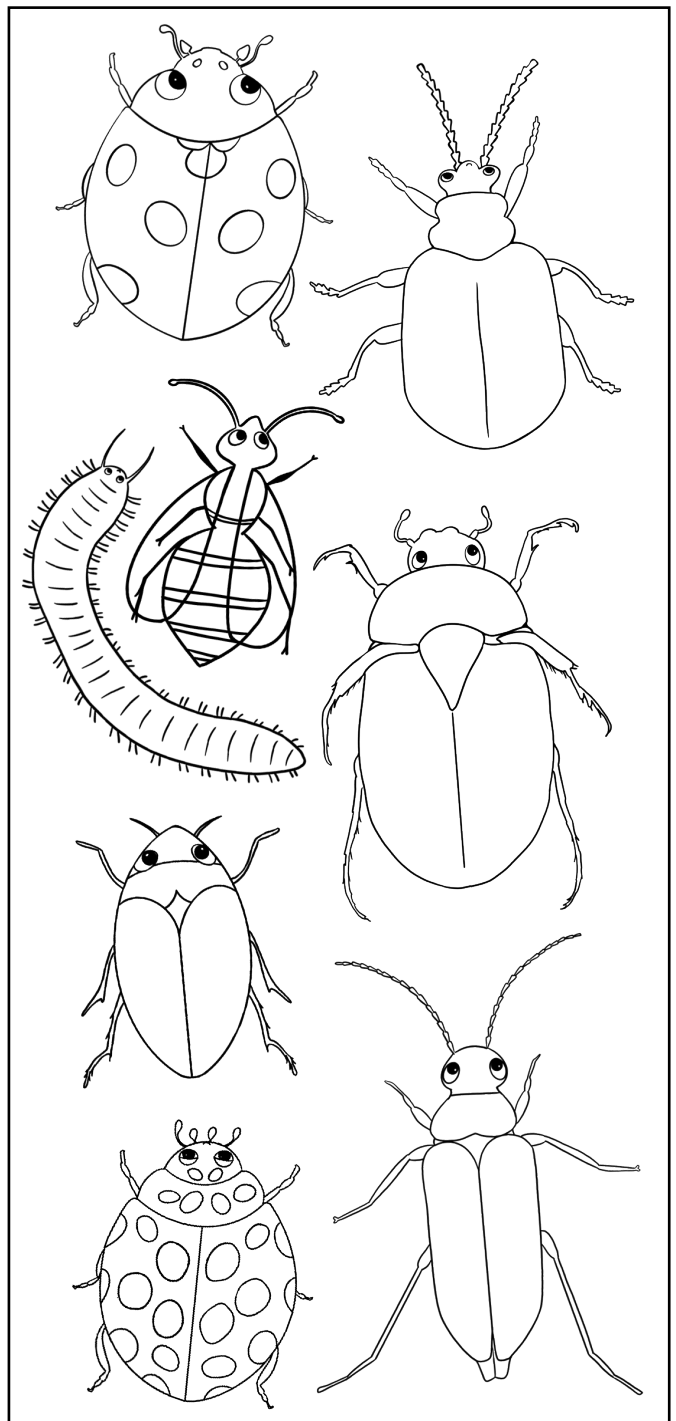
HITTA SMÅKRYP SOM STÄMMER IN PÅ VAD SOM STÅR I RUTAN.
ETT SMÅKRYP FÅR BARA ANVÄNDAS FÖR ATT KRYSSA I EN RUTA.

BRICKA 4

UTAN BEN 	SVART 	SOM KRYPER 	PRICKIG
MINST 3 FÄRGER 	MED ANTENNER 	RANDIG 	GUL
GRÖN 	SOM HOPPAR 	ROSA 	FLERA LIKADANA
FLER ÄN 6 BEN 	SOM FLYGER 	RÖD 	MINST 2 FÄRGER

BOKMÄRKEN

BOKMÄRKEN SOM KAN SKRIVAS UT FÖR ATT FÄRGLÄGGAS OCH PLASTAS IN.

NAMN: _____

FAKTABLAD

GÖR DITT EGET FAKTABLAD OM ETT SMÅKRYP!

FÖRSLAG PÅ FRÅGOR SOM DU KAN FÖRSÖKA SVARA PÅ OM DITT SMÅKRYP:

- *Vad äter den? *Hur länge lever den? *Hur många ben har den? *Hur ser den ut?
- *Har den någon viktig uppgift i naturen? *Är den en insekt? *Är den vanlig eller sällsynt?
- *Hur skyddar den sig från att bli uppäten? *Hur utvecklas den från ägg till fullvuxen?
- *I vilken miljö lever den? *Hur stor är den?

RITA EN BILD PÅ SMÅKRYPET DU VALT

